

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Αναγνωρίζοντας ότι τα σεξουαλικά δικαιώματα είναι απαραίτητα για την επίτευξη της μέγιστης δυνατής σεξουαλικής υγείας, η Παγκόσμια Ένωση για τη Σεξουαλική Υγεία:

ΔΗΛΩΝΕΙ ότι τα σεξουαλικά δικαιώματα βασίζονται στα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα, ήδη αναγνωρισμένα σε διεθνή και εθνικά έγγραφα, σε εθνικά συντάγματα και νομοθεσίες που αφορούν στις προδιαγραφές και αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης, βασίζονται στην επιστημονική γνώση για την ανθρώπινη σεξουαλικότητα και τη σεξουαλική υγεία.

ΕΠΑΝΑΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ότι η σεξουαλικότητα αποτελεί κεντρική πτυχή της ανθρώπινης ύπαρξης σε όλη τη διάρκεια της ζωής και συμπεριλαμβάνει το βιολογικό φύλο, τις έμφυλες ταυτότητες και ρόλους, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τον ερωτισμό, την ευχαρίστηση, την οικειότητα και την αναπαραγωγή. Η σεξουαλικότητα βιώνεται και εκφράζεται με σκέψεις, φαντασιώσεις, επιθυμίες, πεποιθήσεις, στάσεις, αξίες, συμπεριφορές, πρακτικές, ρόλους και σχέσεις. Η σεξουαλικότητα είναι δυνατό να συμπεριλαμβάνει όλες τις παραπάνω διαστάσεις, δεν είναι απαραίτητο, όμως, όλες να βιώνονται ή να εκφράζονται. Η σεξουαλικότητα επηρεάζεται από την αλληλεπίδραση βιολογικών, ψυχολογικών, κοινωνικών, πολιτικών, πολιτισμικών, νομικών, ιστορικών, θρησκευτικών και πνευματικών παραγόντων.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η σεξουαλικότητα είναι πηγή ευχαρίστησης και ευεξίας και συμβάλλει στη γενικότερη αίσθηση πληρότητας και ικανοποίησης.

ΕΠΑΝΑΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ότι η σεξουαλική υγεία είναι η κατάσταση σωματικής, συναισθηματικής, νοητικής και κοινωνικής ευεξίας σε σχέση με τη σεξουαλικότητα. Δεν είναι απλώς η απουσία ασθένειας, δυσλειτουργίας ή αδυναμίας. Η σεξουαλική υγεία απαιτεί θετική και με σεβασμό προσέγγιση της σεξουαλικότητας και των σεξουαλικών σχέσεων, όπως και τη δυνατότητα απόκτησης ευχάριστων και ασφαλών σεξουαλικών εμπειριών, χωρίς εξαναγκασμό, διακρίσεις και βία.

ΕΠΑΝΑΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ότι η σεξουαλική υγεία δε μπορεί να προσδιοριστεί, να γίνει κατανοητή ή να επιτευχθεί, χωρίς μια ευρεία κατανόηση της σεξουαλικότητας.

ΕΠΑΝΑΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ότι, για την επίτευξη και διατήρηση της σεξουαλικής υγείας, πρέπει τα σεξουαλικά δικαιώματα όλων των ανθρώπων να είναι σεβαστά, να προστατεύονται και να εκπληρώνονται.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι τα σεξουαλικά δικαιώματα βασίζονται στην εγγενή ελευθερία, αξιοπρέπεια και ισότητα όλων των ανθρώπων και συμπεριλαμβάνουν τη δέσμευση για προστασία από επιβλαβείς καταστάσεις.

ΔΗΛΩΝΕΙ ότι η ισότητα και η απουσία διακρίσεων αποτελούν τη βάση για την προστασία και προώθηση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και περιλαμβάνουν την απαγόρευση από κάθε διάκριση, αποκλεισμό ή περιορισμό, λόγω φυλής, εθνικότητας, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, κατοχής ιδιοκτησίας, συνθηκών γέννησης, ή άλλης κατάστασης, συμπεριλαμβανομένων της αναπηρίας, ηλικίας, ιθαγένειας, έγγαμης και οικογενειακής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, κατάστασης υγείας, τόπου διαμονής, οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι οι σεξουαλικοί προσανατολισμοί, οι ταυτότητες φύλου, οι εκφράσεις φύλου και οι ποικιλομορφίες των σωματικών χαρακτηριστικών των ατόμων πρέπει να προστατεύονται με το καθεστώς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι όλα τα είδη βίας, παρενόχλησης, διάκρισης, περιθωριοποίησης και στιγματισμού, αποτελούν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και έχουν αντίκτυπο στην καλή κατάσταση ατόμων, οικογενειών και κοινωνιών.

ΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ότι οι υποχρεώσεις να σεβόμαστε, προστατεύουμε και εκπληρώνουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα ισχύουν για όλα τα σεξουαλικά δικαιώματα και τις ελευθερίες.

ΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ότι τα σεξουαλικά δικαιώματα καλύπτουν τα δικαιώματα όλων των ανθρώπων να εκπληρώνουν και εκφράζουν τη σεξουαλικότητά τους και να απολαμβάνουν σεξουαλική υγεία, σεβόμενοι τα δικαιώματα των άλλων.

Τα σεξουαλικά δικαιώματα είναι ανθρώπινα δικαιώματα αναφορικά με τη σεξουαλικότητα

1. Το δικαίωμα στην ισότητα και στην απουσία διακρίσεων

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα να απολαμβάνει όλα τα σεξουαλικά δικαιώματα που αναφέρονται σε αυτή τη Διακήρυξη, χωρίς καμία διάκριση, όπως, λόγω φυλής, εθνικότητας, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, τόπου διαμονής, κατοχής ιδιοκτησίας, συνθηκών γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας, ιθαγένειας, έγγαμης και οικογενειακής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας και έκφρασης φύλου, κατάστασης υγείας, οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης και άλλης κατάστασης.

2. Το δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και ασφάλεια του ατόμου

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, στην ελευθερία και στην ασφάλεια χωρίς αυτά να απειλούνται, περιορίζονται ή αφαιρούνται αυθαιρέτως, για λόγους που σχετίζονται με τη σεξουαλικότητα. Τέτοιο λόγοι περιλαμβάνουν: τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τη συναινετική σεξουαλική συμπεριφορά και πρακτικές, την ταυτότητα και έκφραση φύλου, ή επειδή το άτομο έχει πρόσβαση, ή παρέχει υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας.

3. Το δικαίωμα στην αυτονομία και στη σωματική ακεραιότητα

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα να ελέγχει και να αποφασίζει ελεύθερα για θέματα που αφορούν τη σεξουαλικότητα και το σώμα του. Αυτό συμπεριλαμβάνει την επιλογή σεξουαλικών συμπεριφορών, πρακτικών, συντρόφων και σχέσεων, με σεβασμό στα δικαιώματα των άλλων. Ελεύθερη και ενημερωμένη λήψη αποφάσεων προϋποθέτει ελεύθερη και ενημερωμένη συναίνεση, η οποία προηγείται από κάθε είδους εξέτασης, επέμβασης, θεραπείας, εγχειρήσεως ή έρευνας που σχετίζεται με τη σεξουαλικότητα.

4. Το δικαίωμα σε μια ζωή χωρίς βασανιστήρια και βαναυσότητα, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία

Κάθε άτομο πρέπει να μην υφίσταται βασανιστήρια και βαναυσότητα, απάνθρωπη, ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, σε σχέση με τη σεξουαλικότητα, συμπεριλαμβανομένων: επιβλαβών παραδοσιακών πρακτικών· εξαναγκαστική στέρωση, αντισύλληψη ή άμβλωση. Επίσης, άλλες μορφές βασανιστηρίων, βαναυσότητας, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης για λόγους που σχετίζονται με το βιολογικό φύλο, το κοινωνικό φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα και έκφραση φύλου και τη σωματική ποικιλομορφία.

5. Το δικαίωμα σε μια ζωή χωρίς βία και εξαναγκασμό

Κάθε άτομο πρέπει να μην υφίσταται σεξουαλική βία και εξαναγκασμό, συμπεριλαμβανομένων: του βιασμού, της σεξουαλικής κακοποίησης, σεξουαλικής παρενόχλησης, εκφοβισμού, σεξουαλικής εκμετάλλευσης και δουλείας, εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση, ελέγχου παρθενίας, άσκησης βίας στα πλαίσια πραγματικών ή υποτιθέμενων σεξουαλικών πρακτικών, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας και έκφρασης φύλου και σωματικής ποικιλομορφίας.

6. Το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην ιδιωτικότητα αναφορικά με τη σεξουαλικότητα, τη σεξουαλική ζωή και τις επιλογές που αφορούν το σώμα του και τις συναινετικές σεξουαλικές σχέσεις και πρακτικές, χωρίς αυθαίρετες παρεμβάσεις και παρεισφρήσεις. Αυτό συμπεριλαμβάνει το δικαίωμα να έχει τον έλεγχο στην αποκάλυψη προσωπικών πληροφοριών που σχετίζονται με τη σεξουαλικότητα.

7. Το δικαίωμα στο μέγιστο δυνατό επίπεδο υγείας, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής υγείας, με την δυνατότητα απόκτησης ευχάριστων, ικανοποιητικών και ασφαλών σεξουαλικών εμπειριών

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στο μέγιστο δυνατό επίπεδο υγείας και ευεξίας αναφορικά με τη σεξουαλικότητα, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας να έχει ευχάριστες, ικανοποιητικές και ασφαλείς σεξουαλικές εμπειρίες. Αυτό απαιτεί διαθεσιμότητα, προσβασιμότητα, αποδοχή ποιοτικών υπηρεσιών υγείας καθώς και πρόσβαση στις συνθήκες που διασφαλίζουν την υγεία, συμπεριλαμβανομένης και της σεξουαλικής υγείας.

8. Το δικαίωμα να απολαμβάνουν τα οφέλη της επιστημονικής προόδου και της εφαρμογής της

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα να απολαμβάνει τα οφέλη της επιστημονικής προόδου και της εφαρμογής της αναφορικά με τη σεξουαλικότητα και τη σεξουαλική υγεία.

9. Το δικαίωμα στην πληροφόρηση

Κάθε άτομο πρέπει να έχει πρόσβαση σε επιστημονικά τεκμηριωμένες και κατανοητές πληροφορίες για τη σεξουαλικότητα, τη σεξουαλική υγεία και τα σεξουαλικά δικαιώματα, από διαφορετικές πηγές. Αυτές οι πληροφορίες δεν πρέπει να λογοκρίνονται αυθαιρέτως, να αποκρύπτονται ή να παραποιούνται

εσκεμμένα.

10. Το δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην ολοκληρωμένη σεξουαλική εκπαίδευση

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην ολοκληρωμένη σεξουαλική εκπαίδευση. Η ολοκληρωμένη σεξουαλική εκπαίδευση πρέπει να είναι ηλικιακά κατάλληλη, επιστημονικά τεκμηριωμένη, πολυπολιτισμική και να βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα, την έμφυλη ισότητα, προσεγγίζοντας θετικά τη σεξουαλικότητα και την απόλαυση.

11. Το δικαίωμα δημιουργίας ή λύσης έγγαμων ή παρόμοιων σχέσεων που βασίζεται στην ισότητα και στην πλήρη και ελεύθερη συναίνεση

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα να επιλέξει αν θέλει ή όχι, να παντρευτεί και να δημιουργήσει με πλήρη και ελεύθερη συναίνεση μια έγγαμη, συντροφική ή παρόμοιου τύπου σχέση. Όλα τα άτομα έχουν ίσα δικαιώματα στη δημιουργία, διατήρηση και λύση μιας έγγαμης, συντροφικής ή παρόμοιου τύπου σχέσης, αδιακρίτως και χωρίς καμία εξαίρεση. Αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνει ίσα δικαιώματα στην κοινωνική πρόνοια και άλλα οφέλη, ανεξάρτητα από τη μορφή της σχέσης.

12. Το δικαίωμα στην τεκνοποίηση, στον αριθμό των παιδιών και στο χρονικό προγραμματισμό όλων αυτών, καθώς και το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τη γονεϊκότητα

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα να αποφασίζει αν θα αποκτήσει παιδιά, τον αριθμό τους και πότε θα συμβεί αυτό. Η άσκηση αυτού του δικαιώματος απαιτεί πρόσβαση σε συνθήκες που επηρεάζουν και καθορίζουν την υγεία και την ευεξία, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας σε σχέση με την εγκυμοσύνη, την αντισύλληψη, τη γονιμότητα, τον τερματισμό της εγκυμοσύνης και την τεκνοθεσία.

13. Το δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, άποψης και έκφρασης

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης, της άποψης και της έκφρασης αναφορικά με τη σεξουαλικότητα και έχει το δικαίωμα να εκφράζει τη σεξουαλικότητά του, για παράδειγμα μέσω, της εμφάνισης, της επικοινωνίας και της συμπεριφοράς, με σεβασμό στα δικαιώματα των άλλων ανθρώπων.

14. Το δικαίωμα στην ελεύθερη οργάνωση και την ειρηνική συνάθροιση

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα με ειρηνικό τρόπο να οργανώνεται, συμμετέχει, συναθροίζεται, διαδηλώνει και εκφράζει την υποστήριξή του για θέματα σεξουαλικότητας, σεξουαλικής υγείας και σεξουαλικών δικαιωμάτων.

15. Το δικαίωμα της συμμετοχής στα κοινά και στην πολιτική ζωή

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα ύπαρξης σε ένα περιβάλλον που ενθαρρύνει την ενεργητική, ελεύθερη και ουσιαστική συμμετοχή και συμβολή του στις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές, πολιτισμικές και άλλες πτυχές της ανθρώπινης ζωής, σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Συγκεκριμένα, όλα τα άτομα έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών που καθορίζουν την ευημερία τους, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικότητας και της σεξουαλικής υγείας.

16. Το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη, στην επίλυση και στην επανόρθωση

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη, στην επίλυση και επανόρθωση για παραβιάσεις που αφορούν τα σεξουαλικά του δικαιώματα. Αυτό απαιτεί αποτελεσματικά, επαρκή, προσβάσιμα και κατάλληλα εκπαιδευτικά, νομοθετικά, δικαστικά και άλλα μέτρα. Η επίλυση περιλαμβάνει επανόρθωση μέσω αποκατάστασης, αποζημίωσης, επανένταξης, ικανοποίησης και εγγύησης μη επανάληψης.

Η Παγκόσμια Ένωση για τη Σεξουαλική Υγεία (*World Association for Sexual Health, WAS*) είναι μια διεπιστημονική, παγκόσμια ομάδα επιστημονικών κοινοτήτων, Μη Κυβερνητικών Οργανισμών και επαγγελματιών στο πεδίο της ανθρώπινης σεξουαλικότητας, που προάγει τη σεξουαλική υγεία σε όλη τη διάρκεια της ζωής και σε όλο τον κόσμο, αναπτύσσοντας, προωθώντας και υποστηρίζοντας την επιστήμη της σεξολογίας και τα σεξουαλικά δικαιώματα για όλους τους ανθρώπους. Η WAS πραγματοποιεί τους σκοπούς αυτούς με υποστηρικτικές δράσεις, δικτύωση, διευκόλυνση ανταλλαγής πληροφοριών, ιδεών και εμπειριών, εξελίσσοντας την επιστημονική έρευνα για τη σεξουαλικότητα, τη σεξουαλική εκπαίδευση και την κλινική σεξολογία, με διεπιστημονικό τρόπο. Η *Διακήρυξη των Σεξουαλικών Δικαιωμάτων της WAS* αρχικά ανακοινώθηκε στο 13^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Σεξολογίας στη Valencia της Ισπανίας το 1997 και ακολούθως, το 1999 η αναθεωρημένη εκδοχή της, εγκρίθηκε στο Hong Kong, από τη Γενική Συνέλευση της WAS και επαναβεβαιώθηκε ως *Διακήρυξη της WAS: Σεξουαλική Υγεία για την Χιλιετία* (2008). Η παρούσα αναθεωρημένη διακήρυξη εγκρίθηκε από το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο της WAS τον Μάρτιο του 2014 και επικυρώθηκε από τη Γενική Συνέλευση της WAS στη Σιγκαπούρη το 2015.

Μετάφραση Μαρία Πατεράκη, επιμέλεια Μαργαρίτα Γερούκη